

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра журналістики та нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

галузь знань 0303 Журналістика та інформація

Інститут журналістики

2016–2017 рік

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02138554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1754</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>[Ініціали]</u> (прізвище, ініціали)
« » _____ 20 <u>16</u> р.	

Робоча програма «Стратегії розвитку науки» для студентів за напрямом підготовки 6.030301 «Журналістика, галузі знань 0303 «Журналістика та інформація». – 2016. – 35 с.

Укладач: **Волобуєва А. М.**, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри журналістики та нових медіа

(підпис) **(Нестерук Ю.В.)**
(прізвище та ініціали)

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

(підпис) **(Росінська О.А.)**
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
III. ПРОГРАМА.....	9
IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ».....	11
V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	13
VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	19
VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА:.....	23
VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	26
IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	28
X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ.....	28
XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ.....	29
XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА.....	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Стратегії розвитку науки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Стратегії розвитку науки», необхідне методичне забезпечення, складові й критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Представлений курс уводить студентів у процес розвитку та функціонування наукової діяльності в Україні, зокрема розкриває специфіку наукової творчості в галузі соціальних комунікацій.

Метою навчального курсу «Стратегії розвитку науки» є здобуття практичних навичок використання основних процесів та етапів наукової діяльності під час навчання в університеті та написання власних наукових робіт. Студенти вчать аналізу, виробленню критичної оцінки процесів і явищ, які супроводжують етапи наукової творчості. На заняттях також розглядаються особливості написання різних видів наукових робіт (анотації, реферативного огляду, тез, статті), а також форми опрацювання наукових джерел та їх бібліографічного опису.

Завдання курсу:

- засвоїти первинні навички проведення науково-дослідної роботи;
- працювати з науковими джерелами;
- навчитися структурувати наукову інформацію;
- сформулювати потребу наукового підходу до вираження аргументованої і систематизованої думки;
- дати поштовх до безпосереднього залучення до наукової діяльності (участь у студентських конференціях, написання тез тощо)

Місце курсу в системі соціальнокомунікативних, гуманітарних, філософських, психологічних та інших дисциплін.

Міжпредметні зв'язки. Курс «Стратегії розвитку науки» тісно пов'язаний з багатьма іншими нормативними курсами, зокрема «Історією української журналістики», «Журналістською майстерністю», адже кожен із цих предметів передбачає правильне написання рефератів, наукових самостійних робіт тощо.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають відповідні вміння та навички.**

Вимоги до знань студентів.

Студент повинен знати :

- предмет і структуру наукознавства;
- наукознавчі дослідження в галузі соціальних комунікацій;
- специфіку й структуру наукової діяльності;
- критерії наукових знань;
- правила бібліографічного опису.

Студент повинен вміти:

- працювати з науковою літературою, аналізувати й оцінювати факти й події;
- писати наукові роботи об'єктивно, аргументовано й конкретно, використовуючи здобуті навички, враховуючи жанрові й стильові особливості наукового текстотворення.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульні контрольні роботи.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Стратегії розвитку науки» завершується підсумковим модульним контролем.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: наука, проблема, стратегії розвитку, критика, соціальні комунікації, наукознавство.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку 6.030301 «Журналістика»</p> <p>Галузь знань: <i>0303 Журналістика та інформація</i></p> <p>Освітній рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Аудиторні заняття: <i>56 годин</i>, з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>28 годин</i> Семінарські заняття: <i>28 годин</i> Модульні контрольні роботи: <i>8 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>56 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>ПМК</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Разом	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	контроль Модульний	контроль Семестровий
Змістовий модуль 1. Наука і наукові дослідження								
1.	Вступ до курсу. Предмет «Стратегії розвитку науки» в системі фахової підготовки журналіста	6	4	2				
2.	Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Становлення вітчизняного книгознавства і журналістикознавства	10	2	2		6		
<i>Модульна контрольна робота № 1</i>		2					2	
Разом		18	6	4		6	2	
Змістовий модуль 2. Процес наукового дослідження								
3.	Система науково-дослідної роботи студентів у журналістському навчальному закладі. Методи дослідження журналістики	14	4	4		6		
4.	Основні напрями й етапи науково-дослідної роботи в журналістиці	10	2	2		6		
<i>Модульна контрольна робота № 2</i>		2					2	
Разом		26	6	6		12	2	
Змістовий модуль 3. Збір та обробка наукової інформації								
5.	Дослідження типології і змісту масової комунікації. Реєстрація, нагромадження та обробка наукової інформації	12	2	4		6		
6.	Науково-бібліографічна робота журналіста	10	2	2		6		
7.	Науковий текст і вимоги до нього	10	2	2		6		
<i>Модульна контрольна робота № 3</i>		2					2	
Разом		34	6	8		18	2	
Змістовий модуль 4. Організація і планування науково-дослідної роботи								
8.	Структурне оформлення науково-дослідної роботи	11	2	2		7		
9.	Форми наукової комунікації у книгознавстві й журналістикознавстві	11	2	2		7		

10	Наукові школи та наукові лідери в журналістикознавстві	10	2	2		6		
11.	Самовиховання та самоосвіта – стимули в навчальному та науковому процесі	8	4	4				
<i>Модульна контрольна робота № 4</i>		2					2	
Разом		42	10	14		20	2	
Разом за навчальним планом		120	28	28		56	8	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Наука і наукові дослідження

Лекція 1–2. Вступ до курсу. Предмет «Стратегії розвитку науки» в системі фахової підготовки журналіста (4 год).

Вступ до курсу «Стратегії розвитку науки». Предмет, мета, завдання курсу. Основний поняттєвий апарат курсу. Зв'язок дисципліни з іншими гуманітарними та журналістськими дисциплінами.

Лекція 3. Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Становлення вітчизняного книгознавства і журналістикознавства (2 год).

У лекції мова йде про предмет і структуру наукознавства, наукознавчі дослідження в журналістиці та книгознавстві, специфіку й структуру наукової діяльності.

Література: 5, 6, 10–12, 20, 26, 31, 41, 45–48, 52, 59, 62, 64, 71, 72, 76.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Процес наукового дослідження

Лекція 4–5. Система науково-дослідної роботи студентів у журналістському навчальному закладі. Методи дослідження журналістики (4 год).

Критерії науковості знань. Методи дослідження в соціальних комунікаціях. Два рівні наукового дослідження: емпіричний і теоретичний, їх основні методи. Сутність і принципи застосування методів.

Література: 7, 8, 11, 12, 16, 17, 37, 39, 43, 44, 47, 55, 59, 60, 68, 69, 72, 75, 79.

Лекція 6. Основні напрями й етапи науково-дослідної роботи в журналістиці (2 год).

Організація і форми науково-дослідної роботи: навчально-наукові семінари, участь у наукових гуртках, конференціях, конкурсах.

Література: 5–8, 10–12, 50, 55, 68, 69, 73, 74, 76, 79, 80.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Збір та обробка наукової інформації

Лекція 7. Дослідження типології і змісту масової комунікації. Реєстрація, нагромадження та обробка наукової інформації (2 год).

Проблематика сучасних досліджень з історії та теорії журналістики. Принципи роботи з науковою літературою. Форми запису опрацьованого матеріалу. Техніка ведення запису. Систематизація виписок.

Література: 4, 5, 6, 8, 10–12, 20, 23, 26, 59, 61, 74, 76, 77, 82.

Лекція 8. Науково-бібліографічна робота журналіста (2 год).

Вимоги до наукової роботи в галузі журналістики та соціальних комунікацій. Елементи вступу наукової роботи (актуальність, новизна, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження).

Література: 1–6, 8–12, 15, 26, 31, 41, 45–48, 52, 59, 62, 64, 71, 72, 76.

Лекція 9. Науковий текст і вимоги до нього (2 год).

Основні вимоги до наукового тексту: особиста думка, цитати, складні й прості конструкції, гумор та сленг тощо. Чого варто уникати при написанні наукової роботи. Як посилатися на джерела.

Література: 1–6, 8, 11, 12, 31, 46, 63, 79, 83.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Організація і планування науково-дослідної роботи

Лекція 10. Структурне оформлення науково-дослідної роботи (2 год).

Структура викладу результатів дослідження. Визначення основних розділів, обрання засобів оформлення апарату. Вимоги до стилю тексту наукового твору. Список використаних джерел.

Література: 1–6, 8–12, 15, 26, 31, 41, 46, 63, 79, 83.

Лекція 11. Форми наукової комунікації у книгознавстві й журналістикознавстві (2 год).

Глобалізація масово-інформаційних процесів і місце наукової комунікації в них. Система фахової періодики для публікації результатів НДР.

Література: 5, 6, 10–12, 20, 26, 31, 41, 45–48, 52, 59, 62, 64, 71, 72, 76.

Лекція 12. Наукові школи та наукові лідери в журналістикознавстві (2 год).

Форми безпосереднього спілкування вчених і фахівців з журналістики та соціальних комунікацій. Наукові семінари, конференції, конгреси: форми участі й обміну результатами наукових досліджень. Зв'язки науковців з громадськістю.

Література: 5–8, 10–12, 50, 55, 68, 69, 73, 74, 76, 79, 80.

Лекція 13–14. Самовиховання та самоосвіта – стимули в навчальному та науковому процесі (4 год).

Самостійна робота студента в бібліотеці, самопідготовка і виступ з доповіддю на науковій конференції.

Література: 7, 8, 11, 12, 16, 17, 37, 39, 43, 44, 47, 55, 59, 60, 68, 69, 72, 75, 79, 81, 82.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ»

Разом: 120 год., з них лекційних – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год., підсумковий контроль – ПМК.

Тиждень	I		II	
Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Наука і наукові дослідження			
Кількість балів за модуль	55 балів			
Лекції	1–2		3	
Дати				
Теми лекцій	Вступ до курсу. Предмет «Стратегії розвитку науки» в системі фахової підготовки журналіста – 2б.		Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Становлення вітчизняного книгознавства і журналістикознавства – 1б.	
Теми семінарських занять	Розвиток науки і техніки як визначальний фактор прогресу суспільства (Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», 1991 р.) – 20 + 2б.		Методика пошуку й опрацювання історіографічних джерел – 10 + 1б.	
Самостійна робота			Табл. 6. 1 (5 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			
Тиждень	III	IV	V	
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Процес наукового дослідження			
Кількість балів за модуль	71 бал			
Лекції	4–5		6	
Дати				
Теми лекцій	Система науково-дослідної роботи студентів у журналістському навчальному закладі. Методи дослідження журналістики – 2б.		Основні напрями й етапи науково-дослідної роботи в журналістиці – 1б.	
Теми семінарських занять	Бібліографічний опис. Скорочення слів у бібліографічному описі – 20 + 2б.		Опрацювання об'єкту, предмету, мети та завдань власного наукового дослідження (наукова галузь – соціальні комунікації) – 10 + 1б.	
	Табл. 6. 1 (5 балів)		Табл. 6. 1 (5 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Тиждень	VI	VII	VIII	
Модулі	Змістовий модуль III			
Назва модуля	Збір та обробка наукової інформації			
Кількість балів за модуль	87 балів			
Лекції	7		8	9
Дати				
Теми лекцій	Дослідження типології і змісту масової комунікації. Реєстрація, нагромадження та обробка наукової інформації – 1б.		Науково-бібліографічна робота журналіста – 1б.	Науковий текст і вимоги до нього – 1б.

Теми семінарських занять	Реферат, реферування, реферативний огляд: основні функції, класифікація, об'єкти, етапи та складові елементи реферування – 20 + 2б.	Опрацювання анотацій (довідкових та рекомендаційних) – 10 + 1б.		Методи наукового дослідження. Кількісні і якісні методи дослідження в соціальних комунікаціях – 10 + 1б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (5 балів)	Табл. 6. 1 (5 балів)		Табл. 6. 1 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			
Тиждень	IX	X	XI	XII
Модулі	Змістовий модуль IV			
Назва модуля	Організація і планування науково-дослідної роботи			
Кількість балів за модуль	130 бал			
Лекції	10	11	12	13–14
Дати				
Теми лекцій	Структурне оформлення науково-дослідної роботи – 1б.	Форми наукової комунікації у книгознавстві й журналістикознавстві – 1б.	Наукові школи та наукові – 1б.	Самовиховання та самоосвіта – стимули в навчальному та науковому процесі – 2б.
Теми семінарських занять	Методи наукового дослідження. Кількісні і якісні методи дослідження в соціальних комунікаціях – 10 + 1б.	Стиль і мова наукового дослідження – 10 + 1б.		Практика наукового повідомлення – 30 + 3б.
Самостійна робота		Табл. 6. 1 (5 балів)	Табл. 6. 1 (5 балів)	Табл. 6. 1 (5 балів)
ІНДЗ	30 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)			
Підсумковий контроль	ПМК			

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Наука і наукові дослідження

Семінар 1. Розвиток науки і техніки як визначальний фактор прогресу суспільства (Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», 1991 р.) (2 год).

1. Опрацювання основних понять у сфері науки відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (учений, молодий учений, види наукової діяльності, наукова робота, науковий результат, наукова продукція тощо);
2. Правові та організаційні засади функціонування і розвитку науково-технічної сфери в Україні (розділ 2).
3. Діяльність НАН України та вишів.

Література:

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
2. Видання. Основні види : Терміни та визначення : ДСТУ 3017 – 95 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1995.
3. Інформація та документація. Базові поняття : Терміни та визначення : ДСТУ 2392 – 94. – К. : Держстандарт України, 1994.
4. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.

Семінар 2. Методика пошуку й опрацювання історіографічних джерел (2 год).

Ознайомлення з картотеками бібліотеки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Кожна академічна група ділиться на підгрупи (по 4 особи) і виконує окремі завдання: за картотекою бібліотеки підібрати джерела за предметним та алфавітним каталогами (прикладі: Зернецька О. – масова комунікація, Різун В. – соціальні комунікації, Приступенко Т. – законодавство і преса, Іванов В. – моніторинг, Шкляр В. – політика і преса, Потятиник Б. – медіалогія).

Виконати практично:

Відповідно до опрацьованої літератури в бібліотеці виконати наступні завдання:

1. Встановити доречність запропонованої ланки «галузь – дослідники».
2. Знайти усі можливі книжки, розробки, надруковані наукові статті, патенти тощо у бібліотеці Київського університету імені Бориса Грінченка за різними каталогами, мережі інтернет (журналістські сайти, сайти відділень та факультетів журналістики різних навчальних закладів, електронні каталоги різних бібліотек), знайти усі можливі альтернативні методи пошуку (вирішуєте самостійно).
3. Підготувати презентацію того, як відбувався пошук, з якими проблемами

зіткнулися під час пошуку, які отримали результати (список знайденої літератури відповідної теми).

Література:

5. Видання. Основні види : Терміни та визначення : ДСТУ 3017 – 95 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1995.
6. Інформація та документація. Базові поняття : Терміни та визначення : ДСТУ 2392 – 94. – К. : Держстандарт України, 1994.
7. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
8. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила : ДСТУ 3582 – 97 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1998.
9. Женченко М. Бібліографічний опис : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. / Марина Женченко. – К., 2010.

Змістовий модуль II

Процес наукового дослідження

Семінар 3–4. Бібліографічний опис. Скорочення слів у бібліографічному описі (4 год).

1. Опрацювання державних стандартів ДСТУ : ГОСТ 7.1 : 2006 (Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання), ДСТУ 3582–97 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила).
2. Відповідно до зазначених державних стандартів підготувати в письмовому вигляді список джерел (10–20 позицій), необхідних для написання самостійної роботи (тези й текст повідомлення).

Виконати практично:

На 2 семінарі – письмова робота – «бібліографічний» диктант: послідовність (поставити нумерацію відповідно до послідовності джерел у списку), правильність скорочень та знаків у бібліографічному описі.

Література:

1. Видання. Основні види : Терміни та визначення : ДСТУ 3017 – 95 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1995.
2. Інформація та документація. Базові поняття : Терміни та визначення : ДСТУ 2392 – 94. – К. : Держстандарт України, 1994.
3. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
4. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила : ДСТУ 3582 – 97 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1998.

5. Женченко М. Бібліографічний опис : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. / Марина Женченко. – К., 2010.

Семінар 5. Опрацювання об'єкту, предмету, мети та завдань власного наукового дослідження (наукова галузь – соціальні комунікації) (2 год).

1. Обрати об'єкт наукового дослідження (один із сучасних друкованих журналів, зареєстрованих в Україні). Написати об'єкт і визначити предмет дослідження.
2. Визначити мету та завдання (від 3 до 5) в процесі аналізу контенту обраного журналу.

Література:

1. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. і перероб. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – К. : Професіонал, 2004.
3. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / П'ятницька-Позднякова І. С. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003.
4. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
5. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
6. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2003.

Змістовий модуль III

Збір та обробка наукової інформації

Семінар 6–7. Реферат, реферування, реферативний огляд: основні функції, класифікація, об'єкти, етапи та складові елементи реферування (4 год).

1. Особливості реферування журналістичкознавчих текстів.
2. Складові елементи реферату:
 - 1) бібліографічний опис реферованого джерела;
 - 2) мета дослідження (статті);
 - 3) значимі наукові факти;
 - 4) нові наукові ідеї, гіпотези, концепції; наукові процеси, явища тощо;
 - 5) методи наукового аналізу, застосовані автором (авторами) статті;
 - 6) авторські аргументи, пояснення;
 - 7) висновки реферованого матеріалу;
 - 8) рекомендації.
3. Цитування і перефразування у реферативних текстах.
4. Реферативний огляд – визначення, вимоги до нього.

Виконати практично:

1. Скласти план до написання власної самостійної контрольної роботи. Відповідно до опрацьованих публікацій залучити кілька (3–5) наукових джерел. Загальний обсяг – 1 сторінка, разом із списком використаних джерел.
2. Залучити до пошуку та опрацювання своєї наукової теми автореферати кандидатських і докторських дисертацій з соціальних комунікацій та журналістики, захищених за останні 10 років. Тобто у списку мають бути представлені дисертації.
3. Написати реферативний огляд запропонованої наукової статті.

Література:

7. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
8. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. і перероб. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – К. : Професіонал, 2004.
9. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / П'ятницька-Позднякова І. С. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003.
10. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
11. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
12. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2003.

Семінар 8. Опрацювання анотацій (довідкових та рекомендаційних) (2 год).

Визначення анотацій на прикладі наукових статей, уміщених у фахових наукових збірниках із соціальних комунікацій («Стиль і текст», «Образ», «Журналістика», «Інформаційне суспільство», «Українське журналістикознавство», «Наукові записки Інституту журналістики» та ін.), а також навчальних посібників із дисципліни «Основи наукових досліджень».

Виконати практично:

1. Написати анотацію до власного наукового дослідження (контрольної роботи) українською, російською та англійською мовами, з ключовими словами (від 3 до 10 слів чи словосполучень)

Форма звітності: письмова робота (до 1,500 знаків).

Література:

1. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. і перероб. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – К. : Професіонал, 2004.
3. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.

4. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2003.

Семінар 9. Методи наукового дослідження. Кількісні і якісні методи дослідження в соціальних комунікаціях (2 год).

1. Класифікація методів науково дослідження в соціальних комунікаціях.
2. Переваги, недоліки і сфери застосування кількісних і якісних методів дослідження.
3. Проаналізувати кілька номерів сучасних друкованих ЗМІ, зареєстрованих в Україні, визначивши за допомогою контент-аналізу особливості подання матеріалів з індивідуально обраної тематики. Застосувати графіки та діаграми.

Література:

1. Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. Різун, Т. Скотникова. – К., 2006.
2. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
3. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій, посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
4. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підруч. / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002.

Змістовий модуль IV

Організація і планування науково-дослідної роботи

Семінар 10. Методи наукового дослідження. Кількісні і якісні методи дослідження в соціальних комунікаціях (2 год).

3. Класифікація методів науково дослідження в соціальних комунікаціях.
4. Переваги, недоліки і сфери застосування кількісних і якісних методів дослідження.
3. Проаналізувати кілька номерів сучасних друкованих ЗМІ, зареєстрованих в Україні, визначивши за допомогою контент-аналізу особливості подання матеріалів з індивідуально обраної тематики. Застосувати графіки та діаграми.

Література:

5. Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. Різун, Т. Скотникова. – К., 2006.
6. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
7. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій, посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
8. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підруч. / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002.

Семінар 11. Стил ь і мова наукового дослідження (2 год).

Обговорення: чого варто уникати при написанні наукової роботи:

- Особиста чи колективна думка? Особові чи безособові форми?
- Гумор і сленг у науковому дослідженні;
- Аббревіатури і скорочення;
- Мовні штампи, поняттєвий апарат;
- Складні чи прості конструкції;
- Тавтологія і псевдонаука;
- „Чоловічий” шовінізм у науковій мові;
- Як вичитувати свій текст.

Подати приклади (не менше 3 на кожен пункт) з наукових статей, опублікованих у фахових наукових збірників і журналів («Наукові записки Інституту журналістики», «Інформаційне суспільство», «Стил ь і текст», «Українське журналістикознавство», «Образ», «Журналістика» «Актуальні питання масових комунікацій» та ін.).

Література:

1. Селігей П. О. Науковий жаргон: основні ознаки та причини появи / П. О. Селігей. – К., 2003.
2. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
3. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
4. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій, посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2003.

Семінар 12–14. Практика наукового повідомлення (6 год).

Виступ із науковим повідомленням бажано у вигляді презентації (до 5 хвилин).
Захист самостійної роботи «Контент сучасного друкованого журналу в Україні або його онлайн версії» (2016 р.)

1. Текст виступу відповідає основним елементам контрольної роботи.
2. Готуючись до виступу, слід продумати основні моменти поведінки:
 - як уникнути хвилювання;
 - як поводити себе перед аудиторією;
 - читати чи розповідати?
 - ілюстративний матеріал (сухі факти й цифри «вголос»);
 - потенційна мова жестів;
 - використання власних голосових можливостей;
 - як завоювати увагу і симпатії аудиторії?
 - відповіді на запитання, пояснення, дискусія.

3. Обговорення питання про самостійність, компіляцію і плагіат (етичні межі).
Дискусія.

Література:

1. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. і перероб. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – К. : Професіонал, 2004.
3. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / П'ятницька-Позднякова І. С. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003.
4. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
5. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2004.
6. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2003.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Наука і наукові дослідження

Тема 2. Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Становлення вітчизняного книгознавства і журналістикознавства – 6 год.

Робота з українськими ресурсами мережі Інтернет. Пошук сайтів найбільших бібліотек України.

Ключові слова: журналістика, гендер, репортер, дискусія, плагіат.

Форма звітності: список знайденої літератури / джерел (окремо за ключовим словом / словами – на вибір)

Джерела:

Українські ресурси мережі Інтернет: громадсько-політичне життя : довідник / укл. Ю. Шайгородський. – К. : Укр. центр політ. менеджменту, 2003. – 296 с.

Бібліотечний світ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlibworld.kiev.ua>.

Електронна бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.com.ua>.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

Національна парламентська бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>.

Українська бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.org.ua>.

Змістовий модуль 2. Процес наукового дослідження

Тема 3. Система науково-дослідної роботи студентів у журналістському навчальному закладі. Методи дослідження журналістики – 6 год.

Робота з поняттєвим апаратом. Запишіть визначення наведених нижче понять (один пункт на вибір), які часто зустрічаються у практичній журналістиці. Наведіть приклади використання цих термінів у наукових статтях.

1. Бліц-інтерв'ю, блок мовлення, експромт, джингл, дикція, прайм-тайм, розкрутка, хіт-парад, фразер, шлягер.

2. Блокнот, комюніке, кореспонденція, ліцензіат, пабліситі, папараці, «піратство», прес-реліз, флеш-інтерв'ю, юзер.

3. Акція, альтернативні ЗМІ, аудіоплата, гласність, ерудиція, ефективність, іронія, лопух, привід, респондент, чайник.

Тема 4. Основні напрями й етапи науково-дослідної роботи в журналістиці – 6 год.

Робота з поняттєвим апаратом. Запишіть визначення наведених нижче понять

(один пункт на вибір), які часто зустрічаються у практичній журналістиці. Наведіть приклади використання цих термінів у наукових статтях.

1. Абревіатура, дайджест, ексклюзивний, експерт, передрук, підвал, сенсація, скандал, тематична полоса, шапка.

2. Брифінг, бекграунд, дедлайн, зеппінг, кліше, максима, міжнародник, спот, хай-фай, експрес-інтерв'ю.

3. Авторська програма, акредитація, екстрений випуск, коментар, комунікабельність, кураж, прихована камера, халтура, чорнуха, чутки.

Змістовий модуль 3. Збір та обробка наукової інформації

Тема 5. Дослідження типології і змісту масової комунікації. Реєстрація, нагромадження та обробка наукової інформації – 6 год.

Написання короткого реферату на тему: «Плагіат, його види, методи обмеження».

Тема 6. Науково-бібліографічна робота журналіста – 6 год.

Методи наукового дослідження. Записати й проаналізувати застосування методів у наукових публікаціях з соціальних комунікацій. Для аналізу взяти 3–5 публікацій, опублікованих у фахових виданнях з соціальних комунікацій.

Тема 7. Науковий текст і вимоги до нього – 6 год.

Робота з мовою в наукового дослідження. Знайдіть у поданих нижче текстах жаргонізми, просторіччя (з журналістської практики), надмірне захоплення іншомовними словами, вислови чи конструкції, що не притаманні науковому стилю (наприклад, тезам конференції «Журналістика 2004: ЗМІ в багатополарному суспільстві»). Обґрунтуйте доцільність їхнього використання в науковому тексті. Випишіть із довідників і словників значення тих слів, які тут не зрозумілі. При необхідності замініть деякі слова чи вислови нейтрально забарвленими чи науковими поняттями.

1. Журналісту необхідно подати вижимки найважливішої поточної інформації, дотримуючись об'єктивності, конкретності, уникаючи висмоктаних із пальця фактів, вилизуючи свій текст.

2. Тележурналістика – не місце для «чайників», тут виживають лише профі.

3. Незадоволення викликає і робота журналістів в ефірі. Їх мовна культура далека від взірцевої: як правило, вони не сильні в орфоєпії, поведінка в кадрі не блискуча: одні молотять текст, допускаючи ляп за ляпом, інші, навпаки, непристойно мовчать в хусточку... Ці та інші мовні помилки й недосконалість поведінки свідчать про зниження загального рівня освіти й культури тих, що приходять працювати на телебачення.

4. Заохочення четвертою владою політиків до культури незгоди, діалогу і

компромісу дозволить подолати рудименти тоталітарної свідомості, стан масової соціально-психологічної фрустрації пострадянського суспільства, що відкриє шлях продуктивної трансформації політичних взаємин.

5. Виявлення нових жанрових стандартів веде до постановки низки запитань: яка комунікативно-стратегічна спрямованість таких радіодіалогів – маніпулятивна чи конвенціональна, ким виступає ведучий – модератором чи маніпулятором, наскільки можливий еталонний вплив на тематику, проблематику і форми радіодіалогу з метою формування мовної культури у суспільстві.

6. Специфіка виборних компаній полягає в тому, що боротьба за голоси виборців розгортається переважно на персоніфікованому полі й у змістовному ключі є нічим іншим, як взаємним поливанням брудом конкурентів (інсинуації, образи, компромат, наклепи) і промиванням мізків електорату.

7. Основні аспекти, в яких реалізується значення сучасних літературно-публіцистичних журналів: ареал спілкування, простір комунікації як літературного співтовариства, духовно ангажованого прошарку суспільства; експертиза явищ життя і літератури; адекватна фіксація історичного проносу; культурософська рефлексія; безцензурна само ідентифікація; презентація нових явищ літератури, спонсорування літературної молоді, експериментування і провокації; форпост громадянського суспільства; консолідація однодумців.

8. Залишаючись ковчегом великої традиції, декларуючи свою прихильність, журнал сьогодні тримає вахту, що нині здається безглуздою насмішкою і породженням самобутнього російського хаосу. У своїх основних рисах (чи, врешті, в їхній сукупності) він залишається незмінним. Журнал падає зерниною у ґрунт, що місцями позасихав, обпалився сонцем зла, місцями заболочений і перетворений у трясовину, але ще не приречений там, де жива душа тягнеться до сонця великих і складних істин людського буття.

Змістовий модуль 4. Організація і планування науково-дослідної роботи

Тема 8. Структурне оформлення науково-дослідної роботи – 7 год.

Робота з мовою в науковому дослідженні. Зіставлення стильових і мовних особливостей наукового та журналістського тексту. Порівняти статтю з проблем науки («День», «Дзеркало тижня») і наукову статтю у фахових виданнях Інституту журналістики. Письмова робота – до 2 с.

Тема 9. Форми наукової комунікації у книгознавстві й журналістикознавстві – 7 год.

Робота з мовою наукового дослідження. Розробити словник бажаних і небажаних словосполучень для використання у науковому тексті в галузі журналістикознавства.

Тема 10. Наукові школи та наукові лідери в журналістикознавстві – 6 год.

Індекс посилань як критерій об'єктивності наукового пошуку та старанності дослідника. Здійснити кількісну та якісну характеристику посилань у тих чи інших фахових виданнях з соціальних комунікацій. Для аналізу взяти один номер

фахового збірника.

Таблиця 6. 1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Наука і наукові дослідження			
Тема 2. Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Становлення вітчизняного книгознавства і журналістикознавства – <i>6 год.</i>	Робота з українськими ресурсами мережі Інтернет. Пошук сайтів найбільших бібліотек України.	3 5	II
Змістовий модуль II. Процес наукового дослідження			
Тема 3. Система науково-дослідної роботи студентів у журналістському навчальному закладі. Методи дослідження журналістики – <i>6 год.</i>	Робота з поняттєвим апаратом.	5	III–IV
Тема 4. . Основні напрями й етапи науково-дослідної роботи в журналістиці – <i>6 год.</i>	Робота з поняттєвим апаратом.	5	V
Змістовий модуль III. Збір та обробка наукової інформації			
Тема 5. Дослідження типології і змісту масової комунікації. Реєстрація, нагромадження та обробка наукової інформації – <i>6 год.</i>	Написання короткого реферату	5	VI
Тема 6. Науково-бібліографічна робота журналіста – <i>6 год.</i>	Методи наукового дослідження.	5	VII
Тема 7. Науковий текст і вимоги до нього – <i>6 год.</i>	Робота з мовою наукового дослідження.	5	VIII
Змістовий модуль IV Організація і планування науково-дослідної роботи			
Тема 8. Структурне оформлення науково-дослідної роботи – <i>7 год.</i>	Робота з мовою наукового дослідження.	5	X
Тема 9. Форми наукової комунікації у книгознавстві й	Робота з мовою наукового дослідження.	5	XI

журналістикознавстві – 7 год.			
Тема 10. Наукові школи та наукові лідери в журналістикознавстві – 6 год.	Індекс посилань як критерій об'єктивності наукового пошуку та старанності дослідника.	5	XII
<i>Разом: 56 год.</i>	<i>Разом: 45 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Стратегії розвитку науки» – це вид науково-дослідної роботи студентів, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень їхньої навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих під час лекційних та семінарських занять, охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ тези наукового виступу (15 балів);
- ✓ текст наукового виступу (15 балів)

У межах курсу «Стратегії розвитку науки» ІНДЗ – це «Контент сучасного друкованого журналу або його онлайн версії в Україні (2016 р.)». Для виявлення прихованих смислів на вибір може бути запропоновані художній, документальний фільми, приклади реклами (відео або друкованої). Об'єкт дослідження індивідуальний. Дослідження оформлюється у вигляді тез та тексту наукового виступу із обов'язковим дотриманням усіх вимог, що ставляться до подібного виду робіт. А саме:

постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями; аналіз останніх публікацій за проблематикою та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми; формулювання цілей (мети) дослідження; виклад основних результатів та їх обґрунтування; висновки та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Форма подачі роботи:

Формат А4, шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, текст вирівняний з обох боків по ширині), абзац – 5 знаків (1 см). Поля: ліве – 3 см, верхнє, нижнє – 2, праве – 1,5 см.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1. і 7.2.

Таблиця 7.1.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Постановка проблеми: обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	6 балів
2.	Аналіз останніх публікацій за проблематикою та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Формулювання цілей (мети) дослідження.	4 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	4 бали
4.	Виклад основних результатів та їх обґрунтування.	6 балів
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (дотримання правил реферуванням наукових публікацій)	4 бали
Разом		30 балів

Таблиця 7.2.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	21-25	Добре
Середній	16-20	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Стратегії розвитку науки» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. VI), де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання. Систему переведення рейтингових балів у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8. 1, 8. 2.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8. 1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	14	14
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	9	45
4	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т. ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	14	140
5	ІНДЗ	30	1	30
7	Модульна контрольна робота	25	4	100

максимальна кількість балів 343

Коефіцієнт: $100/343=0,29$

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу Студента на семінарських та (чи) практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;

- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* аналіз.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Стратегії розвитку науки».

XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Спростуйте або підтвердіть (подайте аргументи) таку думку: аналіз та аналітичність – один із компонентів, що об'єднує журналістську і наукову діяльність.
2. Підтвердіть або спростуйте думку (наведіть аргументи): основним елементом анотації є оцінка первинного документу....
3. Спростуйте або підтвердіть (подайте аргументи) таку думку: об'єкт і предмет у науковому дослідженні пов'язані між собою... Наведіть приклади.
4. Спростуйте або підтвердіть (подайте аргументи) таку думку: конспект – це поєднання компіляції і плагіату...
5. Які є методи наукових досліджень.
6. Принцип складання бібліографічного опису.
7. Що таке реферативний огляд. Основні вимоги до написання.
8. Яких видів бувають анотації. Їх особливості.
9. Вимоги до стилю і мову наукового дослідження.
10. Розрізнення понять «метод», «методологія», «методика».
11. Поняття про наукове спостереження, порівняння, експеримент.
12. Види студентських наукових досліджень.
13. Предмет і структура наукознавства.
14. Критерії науковості знань.
15. Основні наукові школи та організація їх роботи.
16. Які існують основні жанри наукових досліджень у вищій школі?
17. Чим відрізняється доповідь від повідомлення?
18. Що не підлягає реферуванню?
19. Яка відмінність між рефератом та авторефератом, їхні обсяги?
20. Назвіть основні маркери довідкової та рекомендаційної анотації.
21. Теоретичні та емпіричні методи дослідження: порівняльна характеристика.
22. Дайте визначення методів дедукції та індукції.
23. Експікативні методи наукових досліджень.
24. Основні принципи методу контент-аналізу.
25. Що таке об'єкт і предмет наукового дослідження?
26. Які основні етапи наукового дослідження?
27. Як співвідносяться завдання та висновки?

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Видання. Основні види : Терміни та визначення : ДСТУ 3017 – 95 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1995.
2. Інформація та документація. Базові поняття : Терміни та визначення : ДСТУ 2392 – 94. – К. : Держстандарт України, 1994.
3. Женченко М. Бібліографічний опис : навч. посібн. – 2-ге вид., доп. / Марина Женченко. – К., 2010.
4. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. / Марина Женченко. – К. : Жнець, 2011. – 255 с.
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. – вид. 2-е, доп. і перероб. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. – К. : Професіонал, 2004.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / П'ятницька-Позднякова І. С. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003.
7. Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. Різун, Т. Скотникова. — К., 2006. — 114 с.
8. Сидоренко Н. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 132 с.
9. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила : ДСТУ 3582 – 97 : Вид. офіц. – К. : Держстандарт України, 1998.
10. Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. Різун, Т. Скотникова. – К., 2006.
11. Сурмін Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Юрій Сурмін. – К. : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
12. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій ; навч. посіб. / А. С. Філіпенко. — К. : Академвидав, 2004. — 208 с.
13. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. — К. : Слово, 2003. — 240 с.

Додаткова література:

14. Безлюдний О. І. Магістерська робота у педагогічному вузі : посіб. для студентів-магістрантів / О. І. Безлюдний та ін. — К. : Наук. світ, 2000. — 117 с.
15. Березина В. Г. Этика и культура научной работы : несколько советов молодым исследователям, вступающим в науку / В. Г. Березина. — СПб., 1999. — 34 с.
16. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — 47 с.
17. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підруч. / М. Т. Білуха. — К. : АБУ, 2002. — 480 с.
18. Быков В. В. Методы науки / Быков В. В. — М. : Наука, 1974. — 213 с.

19. Василюшин Д. В. Рекомендації зі складання й оформлення списку використаних джерел і літератури / Д. В. Василюшин, О. М. Василюшин. — Львів : Укр. акад. друкарства, 2008. — 169 с.
20. Вахтомин В. Генезис научного знания : факт, идея, теория / В. Вахтомин. — М. : Наука, 1973. — 287 с.
21. Введение в научное исследование по педагогике : учеб. пособ. для студентов пед. ин-тов / Ю. К. Бабанский, В. И. Журавлев, В. К. Розов и др. — М. : Просвещение, 1988. — 239 с.
22. Вернадский В. И. Избранные труды по истории науки / В. И. Вернадский. — М. : Наука, 1981. — 360 с.
23. Герасимов И. Г. Структура научного исследования : (философский анализ познавательной деятельности в науке) / И. Г. Герасимов. — М. : Мысль, 1985. — 215 с.
24. Гецов Г. Как эффективно работать с информацией из книг, журналов, газет и других источников : приемы традиционные и новые : практ. пособ. — 8-е изд. / Георгий Гецов. — М., 2005. — 121 с.
25. Глушков В. М. Основы безбумажной информатики / В. М. Глушков. — М. : Наука, 1982. — 552 с.
26. Готт В. С. Общенаучные понятия и их роль в познании / В. С. Готт, А. Д. Урсул. — М. : Знание, 1975. — 64 с.
27. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / І. М. Грищенко. — К. : Вид-во КНТЕУ, 2001. — 185 с.
28. Деятельность : теории, методология, проблемы. — М. : Политиздат, 1990. — 366 с.
29. Диалектика научного познания : очерк диалектической логики. — М.: Наука, 1978. — 479 с.
30. Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посіб. — 3-є вид. / А. Н. Діденко. — К. : Либідь, 2001. — 384 с.
31. Добров Г. М. Управление эффективностью научной деятельности / Добров Г. М., Задорожный Е. М., Щедрина Т. И. — К. : Наук. думка, 1978. — 240 с.
32. Довідник здобувача наукового ступеня : зб. нормативних документів та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / упоряд. Ю. І. Цеков. — К. : Ред. «Бюлет. ВАК України»; Толока, 2004. — 69 с.
33. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. ДСТУ 3009-95. — К. : Держстандарт України, 1995. — 38 с.
34. Здобувачу наукового ступеня : метод. рекоменд. / С. В. Сьомін (упоряд.). — К. : МАУП, 2002. — 182 с.
35. Зербіно Д. Наукова школа: лідер і учні (нова концепція) / Дмитро Зербіно. — Львів : Євросвіт, 2001. — 208 с. : іл.
36. Идеалы и нормы научного исследования / ред. колл.: М. А. Эльяшевич и др. — Мн. : Изд-во Бел. гос. ун-та, 1981. — 432 с.
37. Иванов В. Ф. Контент-анализ как формализованный метод исследования документов / В. Ф. Иванов // Філософська і соціологічна думка. — 1994. — № 3—4. —

С. 211—224.

38. Іванов В. Ф. Теоретико-методологічні основи вивчення змісту масової комунікації / В. Ф. Іванов. — К., 1996.

39. Капица П. Л. Наука и современное общество / П. Л. Капица. — М. : Наука, 1998. — 539 с.

40. Кедров Б. М. Проблемы логики и методологии науки / Б. М. Кедров. — М. : Наука, 1990. — 348 с.

41. Класифікація видів науково-технічної діяльності, затверджена наказом Держстандарту України від 30.12.1997 р. за № 822. — К.: Держстандарт України, 1998. — 35 с.

42. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу : метод. посіб. для студентів вищих педагог. навч. закладів / В. О. Коломієць. — К. : Вища шк., 2003. — 69 с.

43. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка (кер.), Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха та ін. — К. : Кн. палата України, 1998. — 116 с.

44. Костенко Н. Досвід контент-аналізу : моделі та практики : моногр. / Наталія Костенко, Валерій Іванов. — К. : Центр вільної преси, 2003. — 200 с.

45. Краевский В. В. Методология научного исследования / В. В. Краевский. — СПб. : СПбГУП, 2001. — 148 с.

46. Краснобокий Ю. М. Словник-довідник науковця-початківця. — 2-ге вид., випр. і доп. / Ю. М. Краснобокий, К. М. Левківський. — К. : НМЦВО, 2001. — 72 с.

47. Кринецкий И. И. Основы научных исследований / И. И. Кринецкий. — К. ; Одесса : Вища шк., 1981. — 208 с.

48. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. — К. : Кондор, 2003. — 192 с.

49. Курсовые и дипломные работы : от выбора темы до защиты : справоч. пособ. / авт.-сост. И. Н. Кузнецов. — Мн. : Мисанта, 2003. — 416 с.

50. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів : підруч. / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. — К. : Вікар, 2003. — 328 с.

51. Личность ученого и становление новых научных направлений : реф. сб. — М., 1989. — 182 с.

52. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. — К. : Академія, 1997. — 752 с.

53. Майданов А. С. Процесс научного творчества / А. С. Майданов. — М. : Наука, 1983. — 253 с.

54. Маковецький А. М. Наука і наукова діяльність як цінність / А. М. Маковецький. — Чернівці : Рута, 2002. — 158 с.

55. Матвієнко В. Я. Прогностика / В. Я. Матвієнко. — К. : Укр. пропілеї, 2000. — 752 с.

56. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін. — К. : Вища шк., 2003. — 323 с.

57. Науковець А. Г. Ви віч-на-віч з аудиторією : дещо про «технологію» наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних

проектів / А. Г. Науковець. — К. : Наук. думка, 2003. — 56 с.

58. Олійник Я. Б. Навчально-методичний комплекс з виконання курсових та кваліфікаційних робіт / Олійник Я. Б. та ін. — К. : Ніка-центр, 2001. — 60 с.

59. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження : курс лекцій / Н. В. Паніна. — К. : Наук. думка, 1996. — 232 с.

60. Плющенко В. Я. Наукові дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. / В. Я. Плющенко. — К. : Лібра, 2004. — 344 с.

61. Прохоров Е. П. Исследуя журналистику : теоретические основы, методология, методика, техника работы исследователя СМИ : учеб. пособ. / Е. П. Прохоров. — М. : РИП-холдинг, 2006. — 202 с. — (Практическая журналистика).

62. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Романчиков. — К. : Центр учб. л-ри, 2007. — 118 с.

63. Селиванов А. О. Наука і закон : перший досвід системного аналізу законодавства у сфері науки і науково-технічної діяльності / А. О. Селиванов. — К. : ЛОГОС, 2003. — 264 с.

64. Селігей П. О. Науковий жаргон : основні ознаки та причини появи / П. О. Селігей. — К., 2003. — 56 с.

65. Селье Г. От мечты к открытию : как стать ученым / пер. с англ. ; общ. ред. М. Н. Кондрашовой и И. С. Хорола. — М. : Прогресс, 1987. — 368 с.

66. Семенюк Э. П. Информационный подход к познанию действительности / Э. П. Семенюк. — К. : Наук. думка, 1988. — 240 с.

67. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. — К. : РНКЦ «РІНІТ», 2000. — 259 с.

68. Словник іншомовних слів / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. — К. : Довіра, 2000. — 1018 с.

69. Соловей М. І. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів : посіб. для студ. вищих навч. закладів / М. І. Соловей, Є. С. Спіцин, К. К. Потапенко, З. М. Шалік. — К., 2004. — 143 с.

70. Соціальна експертиза в Україні : методологія, методика, досвід впровадження / за ред. Ю. І. Саєнка. — К. : Ін-т соціології НАН України, 2000. — 194 с.

71. Справочник научного работника / отв. ред. З. К. Симорот. — К. : Наук. думка, 1989. — 328 с.

72. 100 запитань і 100 відповідей про підготовку і атестацію наукових і науково-педагогічних працівників : довідник / упоряд. Ю. І. Цеков, за ред. Р. В. Бойка. — К. : Ред. «Бюлет. ВАК України» ; Толока, 2001. — 80 с.

73. Сурмин Ю. П. Методология анализа ситуаций (Case Study Method) / Ю. П. Сурмин. — К. : Центр інновації та розвитку, 1999. — 94 с.

74. Теорія і практика наукового дослідження : метод. рекомендації до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт. — Кам'янець-Подільський, 2004. — 33 с.

75. Тормоса Ю. Г. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Ю. Г. Тормоса. — К. : КНЕУ, 2003. — 76 с.
76. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : навч.-метод. посіб. / С. А. Фаренік. — К. : Вид-во УАДУ, 2000. — 340 с.
77. Федотов В. В. Техника и организация умственного труда. — Мн.: Вышэйш. шк., 1983. — 144 с.
78. Харченко В. К. Как заниматься наукой / В. К. Харченко. — Белгород, 1996. — 208 с.
79. Швырев В. С. Теоретическое и эмпирическое в научном познании. — М. : Наука, 1978. — 383 с.
80. Шевченко Т. М. Основи журналістикознавчих досліджень : навч.-метод. посіб. / Т. М. Шевченко. — Одеса, 2008. — 95 с.
81. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підруч. — 3-тє вид., стер. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — К. : Знання-Прес, 2003. — 295 с.
82. Шумрикова-Карагодіна Л. П. Видатні жінки України і їхній внесок у розвиток національної і світової науки (др. пол. ХІХ–сер. ХХ ст.). — 2-ге вид., доп. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпроп. ун-ту, 2003. — 211 с.
83. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки : учебно-метод. пособ. / пер. с итал. — М. : Университет, 2003. — 240 с.
84. Энциклопедия студента / сост. И. Н. Кузнецов. — Мн. : Кн. Дом, 2004. — 576 с.
85. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : метод. поради / авт.-упоряд. Л. А. Пономаренко. — К. : Ред. «Бюл. ВАК України», 1999. — 80 с.

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Стратегії розвитку науки»**

Укладач: *Волобуєва А. М.*, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.